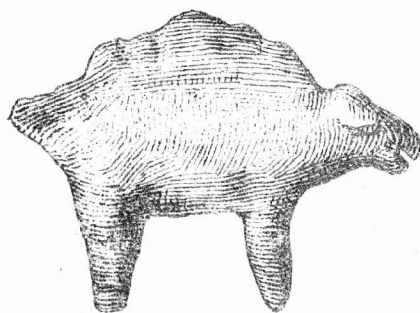

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
pobočka v Brně

*přehled
výzkumů
1959*

BRNO 1960

PD 1520/1959 (1960.)

23243/60

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1959

Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.

Odpovědný redaktor: dr. Josef Poulík.

Výkonný redaktor: dr. Jiří Říhovský.

Redaktor: dr. Anna Medunová.

Překlady: prom. hist. R. Tichý a E. Tichá.

Kresby: Jaroslav Jaša.

Na titulní stránce: Hliněná figurka z pohanského obětiště
v Mikulčicích.

Vydáno jako rukopis - 300 kusů - neprodejné.

Druhý rok výzkumu na laténském sídlišti v Klentnici
/okr. Mikulov/.

Jiří Meduna

Výzkum laténského sídliště v Klentnici pokračoval v roce 1959 na parcele č. 998/1, kde byl v předešlé sezoně nasbírán bohatý střepový materiál /viz Přehled výzkumů 1958, Brno 1958, str. 51/. Sondování však ukázalo, že na lokalitě, která leží na svahu a byla v pravěku několikrát osídlena /nálezy neolitické, halštatské, laténské, římské a slovanské/ se vytvořila kulturní vrstva, v níž jsou nálezy z jednotlivých epoch značně promíchány. V sondách položených nejníže na svahu dosahovala tato vrstva mocnosti přes 100 cm a nebylo v ní možno rozlišit zásypy objektů. Pouze v sondách situovaných těsně u silnice Klentnice-Pavlov bylo podloží těsně pod ornici a v těchto místech se také podařilo zjistit půdorysy dvou laténských objektů.

Objekt č. 1 měl půdorys obdélníka se zaoblými rohy s delší osou ve směru Z-V. Východní polovina jižní stěny tvořila výklenek, uprostřed jižní stěny stál velký vápencový kámen. Do dna objektu bylo zapuštěno celkem 12 kúlů, nepravidelně rozmístěných. Největší nakupení kúlových jamek bylo pozorováno v západní polovině, kde jsou menší skupiny v rozích a uprostřed dna. Ve východní části jsme zjistili kúly jen po jednom v rozích a ve dně poblíž východní stěny. Přibližně uprostřed severní stěny se zachovaly zbytky ohniště, které mělo dno z vypálené mazanice. Přesný tvar ohniště se však nedal zjistit, poněvadž leželo nehluboko pod povrchem /asi 40 cm od povrchu, 63 cm nade dnem objektu/ a téměř celé je zničila hluboká orba. Rozměry objektu: 5,00 x 3,60 m, maximální hloubka 105 cm od povrchu.

Ve vzdálenosti 55 cm na západ od západní strany objektu byla malá jáma kruhového půdorysu, v hloubce v níž se podařilo v podloží zjistit její půdorys měla průměr 105 cm. Dosahovala hloubky 130 cm a směrem ke dnu se rozšiřovala až na 160 cm. Patří nepochybně k popsanému objektu a měla asi funkci jakéhosi sklípku. Obsahovala velmi málo materiálu.

Objekt č. 2. Byl v půdorysu obdélný s delší osou ve směru Z-V. Stěny se šikmo svažovaly k plochému dnu, v němž byly tři kúllové jamky rozmístěné ve směru podélné osy. Rozměry objektu: 4,90 x 2,80 m, hloubka dna 80 cm pod povrchem.

Materiál z obou laténských objektů tvoří především keramika, v níž naprosto převažují tvary vytáčené na hrncířském kruhu. Jsou tu střepy ze svisle rýhovaných situl z tuhé hlíny, ale i střepy z nádob téhož typu, vyrobených z dokonale plavené hlíny a zdobených pečlivě provedeným svislým rýhováním. Mimo to se hojně vyskytují i střepy nádoby jiných tvarů, úplný výčet typů však nemůžeme podat, poněvadž materiál není dosud rekonstruován. Z ostatních nálezů se v objektech našly zlomky železných nástrojů, přesleny, kostěná šídla a v objektu č. 2 i rohovecový škrabák, zřejmě druhotně použitý.

V dalších sondách byl hojný keramický materiál, dva bronzové náramky, zlomky bronzové a železné spony, hliněná závaží a přesleny, železné nástroje a jiné. Nejpozoruhodnější je zlomek dna nádoby z tuhové hlíny, na jehož vnější straně je ornament, který by bylo možno pokládat za značku ve formě t.zv.kurčecí stopy, jejíž smysl bývá různě vykládán /1/. Byl by to první nález tohoto druhu značek na Moravě. Klentnický exemplář by však bylo možno přiřadit i ke značkám ve tvaru rovnoramenného kříže /2/.

Předběžně lze klentnické sídliště zařadit do pozdně laténského období, což je potvrzováno celkovým charakterem materiálu. Kovový inventář je sice málo průkazný, zato keramika je typická pro pozdní období. Jsou tu střepy svisle rýhovaných situl z jemně plavené hlíny, zlomky nádob vejčitých tvarů a střepy s vhlazovanou výzdobou. Zvláštní pozornosti zasluhují střípky malované keramiky, jež je na Moravě dosud vzácná /3/ a všeobecně patří k nejmladším projevům laténské kultury. /4/ Těžiště laténského osídlení v Klentnici je tedy možno položit do druhé poloviny posledního století před změnou letopočtu. Ojedinelý střep misky zdobené pod hrdlem včolkovaným ornamentem je spíše v souvislosti se starším mladohalštatským osídlením.

Mimo materiálu laténského byly ve vrstvách četné nálezy halštatské a římské. Z doby římské jsou také dvě menší jámy. Lokality je pro další výzkum nevhodná, poněvadž promíchané a značně silné kulturní vrstvy neumožňují získat spolehlivé nálezové celky a zjistit půdorys sídelních objektů.

P o z n á m k y :

- 1) M. Hell, Bodenzeichen auf Gefässen der Spät-La-Tène-Zeit, WPZ IX-1922, 109 a d.; týž, Neue Beiträge zur Vor- und Frühgeschichte des Dürrenberges bei Hallein, MAGW LVI-1926, 330; týž, Bodenzeichen auf keltischen Gefässen aus Hallstatt, Germania 18-1934, 189 a d.; týž, Alte und neue Funde aus Hallstatt, MAGW LXVI-1936, 62-63, týž, Zur Verbreitung der Bodenzeichen auf spätkeltischen Kammstrichgefässen, Germania 24-1940 118 a d.; týž, Keltische Bodenzeichen auf römischem Gefäss aus Hallstatt, Arch. A. 2-1949, 81 a d.; L. Horáková-Jansová, Laténská tuhová keramika v Čechách a na Moravě, Pam.arch. XLVI-1955, 174 a d.
- 2) Vídeň-Leopoldsberg /R. Pittioni, La Tène in Niederösterreich, 101/. Značka v podobě rovnoramenného kříže v kruhu je na dně uvnitř misky z Moravského Krumlova /NM v Praze, inv.č.58683/.
- 3) Brno-Obřany; Držovice /okr. Prostějov/; Holubice /okr.Slavkov/; Milovice /okr. Mikulov/; Ptení /okr. Prostějov/; Staré Hradisko /obec Malé Hradisko, okr. Prostějov/; Střelice /okr. Znojmo/.
- 4) J. Filip, Keltové ve střední Evropě, Praha 1956, 217 a d.

Das zweite Forschungsjahr auf der latènezeitlichen Siedlung in Klentnice, Bez. Mikulov. Im Jahre 1959 wurde die Grabung auf der latènezeitlichen Siedlung in Klentnice, Parzelle Nr. 998/1 fortgesetzt, wo man im vorigen Jahre ein reiches Scherbenmaterial sammelte. Es zeigte sich jedoch, dass die Lokalität keine günstigen Bedingungen zur Erfassung von Siedlungsobjekten besitzt. Die Siedlung liegt auf einem Hange und war in der Vorgeschichte mehrere Male besiedelt /neolithische-, hallstatt-, latènezeitliche-, römische- und slawische Funde/. Die Kulturschichten, durch Abschwemmung bedeutend gemischt, erreichen eine Mächtigkeit von über 100 cm. Bloss bei der Strasse Klentnice - Pavlov gelang es uns, die Grundrisse von zwei latènezeitlichen Objekten einzufangen. Im Objekte Nr. 1 waren am Boden der Grube 12 Pfosten Gruben unregelmässig angebracht. Bei der Nordwand wurde durch Ackern eine Feuerstätte gestört. Westlich von dem Objekte entdeckten wir eine kleine kreisförmige Grube. Das Objekt Nr. 2 war rechteckig mit drei Pfosten in der Längsachse. In den Objekten, sowie in den Sonnen war ein typisches spätlatènezeitliches Material. Interessant ist der Scherben eines graphit tonigen Gefässes, das am Boden ein Zeichen in Form einer Hühnerfussspur aufwies. Neben der üblichen Keramik fand man auch kleine Scherben der bemalten Keramik.

